

Grondstoffenplan Deventer

2020-2024

December 2019

Kies voor elkaar.

Inhoudsopgave

1	Inleiding en ontwikkelingen	4
2	Context en uitdagingen	5
2.1	Landelijk VANGbeleid maakt deel van Rijksbrede Programma Circulaire economie	5
2.2	Topthema Cleantech regio Circulaire economie	5
2.3	Belangrijkste resultaten in Deventer	6
2.3.1	<i>Kern resultaten 2018</i>	6
2.3.2	<i>Evaluatie Afval-Grondstoffenplan 2015-2018</i>	7
2.3.3	<i>Deventer is koploper in haar benchmarkklasse</i>	7
3	Speerpunten van beleid	8
3.1	Uitgangspunten	8
4	Toetsingskader	10
5	Aanpak en actieprogramma	12
5.1	Strategie en aanpak	12
5.2	Thema 'Betere kwaliteit van grondstoffen'	13
5.3	Thema 'Schone buurt'	14
5.4	Thema 'Arbo en veiligheid'	14
5.5	Toetsen haalbaarheid en wenselijkheid gemeentebreed omgekeerd inzamelen	15
5.6	Toetsing maatregelen en verwachte effecten	15
5.7	Communicatie en participatie	25
5.8	Participatie: samenspel en zichtbaarheid	27
6	Implementatie	29
6.1	Besluitvormingsproces	29
6.2	Planning 2020	29
6.3	Kosten	29
6.4	Monitoring & Evaluatie	29
	Bijlagen	30
	1 Toelichting toetsingskader	
	2 Peiling afvalscheiding; Onderzoek onder Deventer digipanel naar scheiden en inzamelen van afval, november 2019	

1 Inleiding en ontwikkelingen

Voor u ligt het Grondstoffenplan van de gemeente Deventer. We zijn op weg naar een duurzaam en zoveel mogelijk afvalvrije gemeente in 2030. Hoe minder grondstoffen en afval we gezamenlijk gebruiken en weggooien, hoe beter voor het milieu en hoe minder de kosten.

De landelijke overheid heeft gemeenten opdracht gegeven om in 2020 nog maar maximaal 100 kilogram restafval (fijn en grof samen) per inwoner per jaar over te houden¹, met een doorontwikkeling naar maximaal 30 kilogram in 2025 (programma van Afval naar Grondstoffen VANG). Deze 30 kilogram bestaat uit materiaal in het huishoudelijk restafval wat niet meer kan worden (na)gescheiden of gerecycled. Met een restafvalhoeveelheid per inwoner van 88 kilogram en een scheidingspercentage van 77% scoort Deventer goed en is in 2018 al beter dan de gestelde VANGdoelstellingen voor 2020.

Minder restafval is echter geen doel op zich meer. Een circulaire economie vraagt om goede kwaliteit van grondstoffen. Tegelijkertijd hebben verwachte marktontwikkelingen in de restafvalverwerking en de grondstoffenmarkt een sterk kostenopdrijvend effect, en is het ook om die reden belangrijk om te werken aan zuiverheid van grondstoffen. Daarom ligt in dit beleidsplan de focus vooral op het verbeteren van de kwaliteit van de grondstoffen, waarbij met name beïnvloeding van gedrag en bewustwording moeten bijdragen aan kwaliteitsverbetering.

Daarbij zal ook het nieuwe recycleplein aan de Westfalenstraat ertoe bijdragen dat bewoners van Deventer hun grondstoffen en afval beter en gemakkelijker kunnen scheiden.

Om op een goede manier te kunnen inspelen op het gedrag en de bewustwording bij de bewoners van Deventer is het van belang te weten hoe er door hen tegen het scheiden en inzamelen van afval wordt aangekeken. Dit is in aanloop naar dit beleidsplan onderzocht door middel van een enquête. De resultaten van de enquête zijn verwerkt in dit plan en de enquête is in zijn totaliteit als bijlage opgenomen.

Allereerst wordt in dit plan de landelijke context geschetst en de huidige resultaten van de gemeente Deventer gepresenteerd. Vervolgens worden de ambities en doelstellingen benoemd, waarna de maatregelen worden toegelicht. Een gedetailleerde uitwerking van de voorgestelde maatregelen, met daarbij een voorstel voor implementatie volgt in een actieprogramma, dat uiterlijk 1 juli 2020 zal worden opgeleverd. Als laatste volgt het besluitvormingsproces.

¹ I&M/BSK-2013/104405, Onderwerp: Van Afval naar Grondstof, 20 juni 2013

2 Context en uitdagingen

In dit hoofdstuk wordt een toelichting gegeven op de context, ontwikkelingen en uitdagingen voor het huidige grondstoffenbeleid.

2.1 Landelijk VANGbeleid maakt deel van Rijksbrede Programma Circulaire economie

In 2013² is het programma van Afval naar Grondstoffen (VANG) gestart en in 2014³ geoperationaliseerd in een uitvoeringsprogramma van het Rijk/RWS samen met VNG en NVRD.⁴

De ambitie in VANG is om in 2020 te komen tot 75% afvalscheiding, met een verdere doorgroei om tot een maximaal percentage scheiding te komen in 2025. Deze doelstelling voor afvalscheiding in 2020 is tevens geconcretiseerd in een hoeveelheid huishoudelijk restafval (fijn en grof huishoudelijk restafval tezamen) van maximaal 100 kilogram per inwoner per jaar. Het programma Van Afval naar Grondstof (VANG Huishoudelijk) is inmiddels opgenomen in het Rijksbrede programma Circulaire Economie, dat in 2016 van start ging en dat uitgewerkt is in een vijftal transitie agenda's. Daarmee is VANG onderdeel geworden van de landelijke beleidsambitie voor een circulaire economie.

2.2 Topthema Cleantech regio Circulaire economie

In de Cleantech agenda 2019-2023 zijn energietransitie en circulaire economie de twee gekozen top thema's⁵.

Binnen het thema circulaire economie wordt in 2020 33% minder huishoudelijk afval als doel gesteld en in 2030 zelfs naar maximaal 10 kilo restafval per inwoner per jaar.

Daarnaast zullen meer reststromen worden verwaard. In dat kader wordt ook het textielsorteercentrum in Deventer genoemd, waar alle door Circulus-Berkel gescheiden ingezamelde textiel uit de regio wordt gesorteerd.

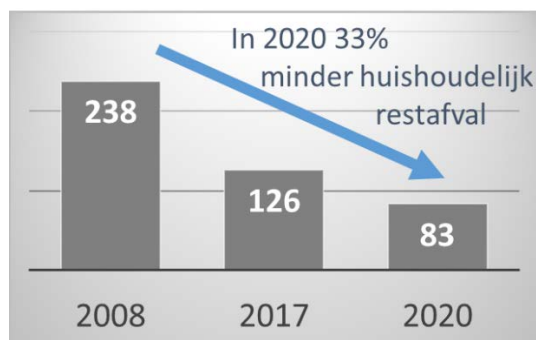
² I&M/BSK-2013/104405, Onderwerp: Van Afval naar Grondstof, 20 juni 2013

³ I&M/BSK-2014/12161, Onderwerp: Invulling programma Van Afval Naar Grondstof. 28 januari 2014

⁴ Hiervan zijn de transitie agenda's Consumptiegoederen, Kunststoffen en Biomassa en voedsel het meest relevant voor huishoudelijke afvalstromen.

⁵ Zie https://www.cleantechregio.nl/images/publicaties/Agenda_Cleantech_Regio_2019-2023.pdf

Gerekend voor de regio ziet het actuele verloop van het aantal kilogram huishoudelijke restafval per inwoner per jaar er als volgt uit.

2.3 Belangrijkste resultaten in Deventer

2.3.1 Kern resultaten 2018

Kilogrammen per inwoner in 2018	Deventer	Nederland
Fijn rest afval	74	172
Grof restafval	14	34
Restafval	88	206
Gft, Papier, Glas, PMD, Textiel, Elektronica	247	185
Overige (Puin, hout etc)	40	103
Grondstoffen	287	288
Totaal	375	494
Scheidingspercentage	77%	58%

De totale hoeveelheid restafval + grof restafval in Deventer bedroeg in 2018 88 kilogram per inwoner. Dat is 118 kilogram minder dan het landelijke gemiddelde.

Door het in de toekomst mogelijk te maken dat bewoners hun tegoed op de milieupas kunnen 'doorsparen' over een aantal (3) jaren, wordt verwacht dat het aanbod van grondstoffen bij het recycleplein toeneemt.

Daarbij komt ook dat met de opening van het nieuwe recycleplein aan de Westfalenstraat de toegankelijkheid en service voor het aanbieden van grondstoffen aanzienlijk zal toenemen.

De komende jaren wordt bezien of er gebruik wordt gemaakt van het 'opsparen' van het tegoed op de milieupas en of dit leidt tot een toename van het aanbod op het recycleplein en een afname van de illegale stort.

In totaal werd per inwoner in Deventer gemiddeld 375 kilogram per inwoner door Circulus-Berkeel ingezameld. Dat is 119 kilogram minder dan het landelijk gemiddelde.⁶ Het scheidingspercentage bedraagt in Deventer 77%, terwijl dit voor Nederland als geheel 58% is.

Samengevat wordt per inwoner in Deventer 24% minder afvalstoffen "geproduceerd" dan gemiddeld in Nederland terwijl daarvan het aandeel gescheiden 19% procentpunt hoger is dan landelijk.

2.3.2 Evaluatie Afval-Grondstoffenplan 2015-2018

Op 16 september 2015 heeft de gemeenteraad van Deventer het Afval- en Grondstoffenplan 2015-2018 vastgesteld. Dit plan is begin 2018 geëvalueerd, daarbij is vastgesteld dat alle doelstellingen tussentijds⁷ reeds waren gerealiseerd.

Hoofddoelstelling:

- 100 kilo restafval (incl. grof)

Subdoelstellingen:

- Bronscheiding van minimaal 75%;
- Reductie CO₂: 10% (t.o.v. 2013);
- Waarborgen huidige arbeidsvolume van mensen met afstand tot regulier werk;
- Daling afvalbeheerkosten: 10% (t.o.v. 2013);
- Burgers actief betrekken bij (veranderingen in) afvalscheiding en een schone leefomgeving.

2.3.3 Deventer is koploper in haar benchmarkklasse

Een van de beste manieren om het succes van gemeentelijk afvalbeleid vast te stellen is door middel van de benchmark afval. Een onafhankelijke organisatie vergelijkt op verzoek van het ministerie van I&M de prestaties van ruim 150⁸ gemeenten. Deventer is in haar benchmarkklasse koploper, wat inhoudt dat zij het beste presteert op de combinatie van milieu, kosten en service.

⁶ Publicatie CBS 27 juni 2019 zie www.cbs.nl

⁷ Op basis van realisatie cijfers 2016 en prognoses 2017

⁸ Bij de laatste benchmark, peiljaar 2017, uitgevoerd in 2018.

3 Speerpunten van beleid

Voor de komende planperiode gelden de volgende speerpunten;

■ Minder restafval en meer zuiverheid van grondstoffen

De afgelopen jaren is zeer succesvol ingezet op het verminderen van restafval en het verbeteren van de gescheiden inzameling. Signalen van verwerkers en analyses van het aangeleverde materiaal tonen echter aan dat de zuiverheid van de grondstofstromen terugloopt. De (on)zuiverheid van de grondstofstromen is van invloed op de afzet en verwerking van het materiaal en de kosten en opbrengsten die er mee gepaard gaan.

De komende planperiode zal dan ook worden gebruikt om de zuiverheid en kwaliteit van de grondstromen te verbeteren.

■ Ontwijkgedrag

Bij elk type beleid, dus ook daar waar geen Diftar aanwezig is, is er sprake van ontwijkgedrag, dit is van alle tijden. Onder ontwijkgedrag verstaan we onder andere bijplaatsen van afval, afvaldump en het moedwillig vervuilen van grondstoffen. Omdat dit het draagvlak voor het beleid ondermijnt en overlast veroorzaakt is blijvende aandacht noodzakelijk.

Voor het tegengaan en voorkomen van bijplaatsingen, afvaldump en het moedwillig vervuilen van grondstoffen zullen we de komende planperiode gerichte acties ondernemen.

■ Arbo en veiligheid

De wijze waarop in te zamelen papier, glas- en BESTtas momenteel wordt aangeboden levert arbo- en veiligheidsrisico's op. Daarnaast zorgt het rondwaaiend en gestapeld papier en karton voor veel overlast bij bewoners.

Ook de lichamelijke belasting van medewerkers in de inzameling kan worden verminderd, waardoor het risico op klachten wordt beperkt.

De inzameling van papier-, glas- en BESTtas wordt voor heel Deventer geoptimaliseerd.

3.1 Uitgangspunten

Voor elk van bovengenoemde speerpunten zijn maatregelen opgesteld om in de komende planperiode en ook daarna de gewenste resultaten te kunnen behalen. Deze maatregelen worden verder uitgewerkt in een actieprogramma, dat uiterlijk op 1 juli 2020 wordt opgeleverd.

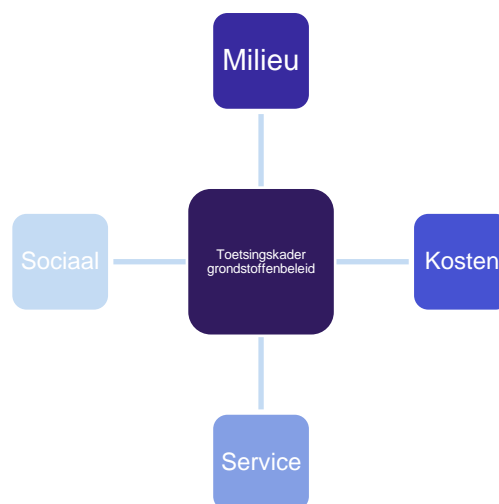
Bij het opstellen van de maatregelen gelden de volgende (beleids)uitgangspunten;

- Er volgen in deze planperiode geen ingrijpende inzamelsysteemaanpassingen, met uitzondering van de verkenning naar het optimaliseren van de inzameling van papier-, glas- en BESTtas. Dit zou kunnen leiden tot een aanpassing van het huidige inzamelsysteem;
- De acties zijn gericht op het verbeteren van de prestaties en het verfijnen van de infrastructuur;
- Investerings zijn in principe beperkt;
- Ondersteunende maatregelen op het gebied van communicatie en participatie zullen op maat gedifferentieerd worden per wijk en aansluiten bij wensen van bewoners;
- Betere service en milieuprestaties zijn belangrijk;
- De vervuiler betaalt en dienstverlening is niet gratis;
- De koploerspositie (hoeveelheid restafval en scheidingspercentage) blijft behouden.

4 Toetsingskader

Met een toetsingskader wordt expliciet gemaakt waaraan het nieuwe grondstoffenbeleid moet worden getoetst en hoe maatregelen onderling vergeleken en gewogen kunnen worden. Het toetsingskader heeft vier aandachtsvelden. Deze zijn: Milieu, Kosten, Service en Sociaal. De gemeente voert op al die aspecten regie. Elk aandachtsveld heeft verschillende kenmerken;

- Milieu;
 - Minder restafval én meer kwaliteit grondstoffen
 - Circulaire economie is meer dan recycling
 - Reikwijdte ruimer dan in en om de woning
 - CO2 effecten
- Kosten
 - Stijgende verwerkingstarieven restafval
 - Hogere verbrandingsbelasting
 - Dalende vergoeding PMD en herziening Raamovereenkomst
 - Beweeglijke grondstofprijzen
 - Diftarparadox
- Service
 - Huidige inzamelmethodiek
 - Resultaten klanttevredenheidsonderzoek
- Sociaal
 - Huidige sociale prestaties in beeld

In bijlage 1 worden de meest relevante ontwikkelingen en indicatoren voor de vier aandachtsgebieden van het toetsingskader toegelicht. Gezamenlijk vormen ze het toetsingskader waarmee de voorgestelde beleidsmaatregelen kunnen worden gewogen.

5 Aanpak en actieprogramma

5.1 Strategie en aanpak

Om invulling te geven aan de speerpunten van het beleid en de koploperspositie vast te kunnen blijven houden, is een combinatie van maatregelen nodig. De maatregelen zijn gebundeld in een drietal thema's, die op hun beurt zijn gekoppeld aan de speerpunten van het beleid. De maatregelen in de drie thema's worden nader uitgewerkt in een 'Actieprogramma Grondstoffenplan Deventer' dat uiterlijk 1 juli 2020 aan de Raad wordt aangeboden.

Bij het opstellen en uitvoeren van de maatregelen en het actieprogramma geldt de volgende aanpak;

- Leren door te doen en accepteren dat inzichten nog kunnen veranderen;
- Herformuleren en verwachtingen managen is van belang;
 - *Afvalscheiding geeft niet altijd meer een besparing en dienstverlening kost geld*
- Inzet en input van bewoners is cruciaal;
 - *Bewonersparticipatie vormt een belangrijk element om te komen tot maatwerk en resultaat.*

In aanloop naar het vaststellen van dit nieuw grondstoffenplan heeft onderzoeksbureau Kennis en Verkenning van de gemeente Deventer een onderzoek/enquête uitgevoerd naar de ervaringen met afvalscheiding en afvalinzameling onder inwoners van de gemeente Deventer.

Hieronder volgt de samenvatting van het onderzoek.

■ *Deventenaar beoordeelt afvalscheidingsgedrag positief*

Een ruime meerderheid van de inwoners van Deventer vindt het milieuaspect van afvalscheiding belangrijk. Als wordt gevraagd naar een rapportcijfer voor het eigen gedrag wat betreft het scheiden van afval, geeft men zichzelf een 8,2. Ook het scheiden van de verschillende afvalstromen gebeurt goed. De meerderheid van de inwoners scheidt alle afvalstromen meestal of altijd.

De meeste verbetering valt te behalen bij het scheiden van producten uit de best-tas (boeken, elektronica, speelgoed en textiel), gevolgd door het e-goed (dat niet in de best-tas past) en KCA (klein chemisch afval).

■ *Best-tas aandachtspunt*

Een op de drie inwoners geeft aan afval voor de best-tas niet of soms te scheiden. Uit de toelichtingen waarom men dat niet doet, blijkt echter dat 30% het afval zelf wegbrengt naar bijvoorbeeld kringloopwinkels. Daar wordt ook vaak opgemerkt dat de levering van de tassen te wensen over laat. Het is ingewikkeld om aan te vragen en vervolgens wordt de tas vaak niet geleverd. Deze opmerkingen komen ook weer bij andere vragen naar voren. Ook bestaat er onduidelijkheid over de werking van de best-tas.

■ *Hoogbouw: bereidheid aanwezig om groente en fruitafval te scheiden*

De relatief kleine groep die geen groente- en fruitafval (GF-afval) scheidt, geeft aan dat het ontbreken van een eigen container een belangrijke oorzaak is. Driekwart van de bewoners die gebruik maken van een ondergrondse verzamelcontainer, waarin zowel GF- als restafval wordt gestort, is dan ook bereid het GF-afval te scheiden en het naar een 'groenzuil' te brengen. 16% heeft er wel bezwaar tegen.

■ *KCA (klein chemisch afval)*

Veertien procent geeft aan afgedankte elektronische apparatuur nooit of soms te scheiden. Bij ontbrekende afvalvoorzieningen wordt veelvuldig opgemerkt dat KCA zou moeten worden opgehaald of dat er meer inleverpunten zouden moeten zijn. Ook bestaat onduidelijkheid over hoe het scheiden en inzamelen van KCA in zijn werk gaat.

■ *Oud papier en karton*

Oud papier en karton scheiden nagenoeg alle inwoners meestal of altijd, maar meerdere keren wordt aangegeven dat een aparte container daarvoor wenselijk zou zijn.

■ *Ontevredenheid over 100 kg gratis grofvuil*

In Deventer kan jaarlijks 100 kg grofvuil gratis worden gestort, daarboven wordt een tarief betaald. De meerderheid van de inwoners is van mening dat 100 kg te weinig is. Respondenten benoemen dit ook meerdere keren als een verbeterpunt. Daarnaast wordt het laten ophalen van grofvuil vaak aangemerkt als een ontbrekende afvalvoorziening.

■ *Informatievoorziening*

De meeste inwoners zoeken informatie over afval via de website van Circulus-Berke. Zes op de tien inwoners vindt de informatievoorziening makkelijk vindbaar, compleet en duidelijk. Zo'n 13% vindt dat dit niet het geval is.

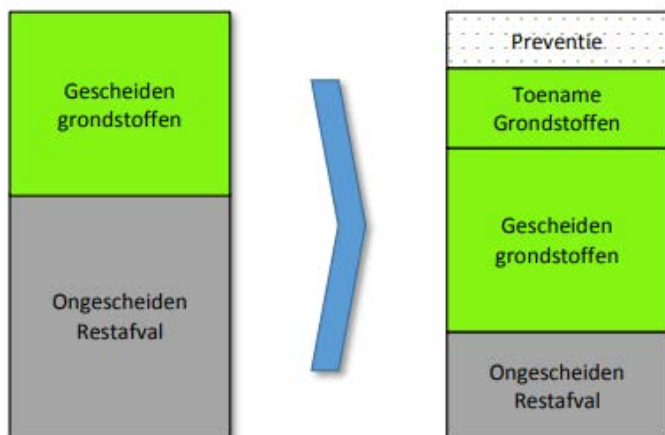
Twee op de tien inwoners zou meer willen weten over hergebruik en het langer laten meegaan van spullen, het scheiden van afval en het minder verspillen van voedsel.

In bijlage 2 van dit grondstoffenplan is het gehele onderzoek naar het scheiden en inzamelen van afval opgenomen. De resultaten van het onderzoek vormen een belangrijke basis en richting voor het nader uitwerken van de maatregelen in het actieprogramma.

5.2 Thema 'Betere kwaliteit van grondstoffen'

Inwoners moeten geprikkeld worden om minder restafval te produceren en de grondstoffen apart aan te bieden. Door gefaseerd prikkels in te voeren, ontstaat een cumulatief reductie-effect op restafval en de herhaalde aandacht voorkomt 'gewoontegedrag' na verloop van tijd.

Door een combinatie van maatregelen op het gebied van restafval, grondstoffen en preventie gaan we de volgende stap maken richting – uiteindelijk – de 30 kg restafval in 2025 en belangrijker; een betere kwaliteit van onze grondstromen.

De maatregelen die kunnen worden gekoppeld aan het speerpunt 'Minder restafval en meer zuiverheid van grondstromen' worden hieronder opgesomd en in de volgende paragraaf worden de afzonderlijke maatregelen verder uitgewerkt in relatie tot het toetsingskader (hoofdstuk 4).

1. Gedragsbeïnvloeding door middel van communicatie en informatie;
2. Inzet afvalcoaches (casus Rivierenwijk);
3. Verduurzaming verenigingen, scholen en andere maatschappelijke organisaties en evenementen;
4. Invoering GF zuilen in de binnenstad en bij hoogbouwcomplexen elders in de stad;
5. Invoering 'JA/JA sticker';
6. Ulebelt als service- en adviespunt inrichten.

5.3 Thema 'Schone buurt'

De hoeveelheid bijplaatsingen, afvaldump en het moedwillig vervuilen van grondstoffen zorgt voor veel overlast bij de burgers. Om deze problemen op te lossen en in de toekomst te voorkomen worden de volgende maatregelen voorgesteld.

7. Gedragsbeïnvloeding door middel van communicatie en informatie (1);
8. Inzet afvalcoaches (2);
9. Opsparen tegoed milieupas recycleplein.

5.4 Thema 'Arbo en veiligheid'

10. Optimaliseren huidige inzameling papier-, glas- en BESTtas.

5.5 Toetsen haalbaarheid en wenselijkheid gemeentebreed omgekeerd inzamelen

Om te kunnen beoordelen of het omgekeerd inzamelen⁹ voor Deventer haalbaar en wenselijk is, wordt de ervaring die CB momenteel opdoet met het omgekeerd inzamelen in Doesburg en Apeldoorn gevolgd voor een periode van twee jaar. In 2022 wordt de opgedane kennis en ervaring gebundeld en aangevuld met de kennis en ervaring die we opdoen met gerelateerde projecten in Deventer. Dit resulteert in een voorstel dat medio 2022 wordt aangeboden aan de raad.

Op basis hiervan wordt een besluit genomen over het al dan niet verder uitrollen van deze aanpak voor Deventer.

5.6 Toetsing maatregelen en verwachte effecten

Alle maatregelen bij de bovengenoemde thema's worden hieronder nader toegelicht en getoetst op het in hoofdstuk 4 geïntroduceerde toetsingskader. In het nog op te stellen actieprogramma vindt concrete en gedetailleerde uitwerking van de maatregelen plaats.

⁹ Bij het omgekeerd inzamelen wordt de burger gestimuleerd afval te scheiden in de verschillende componenten. Het inzamelen van restafval gebeurt niet meer aan huis maar het dient naar een ondergrondse vuilcontainer gebracht te worden

1+7		Maatregel: Gedragsbeïnvloeding door middel van communicatie en informatie
	Doelstelling	<ul style="list-style-type: none"> ■ Verminderen van de hoeveelheid restafval, verbetering zuiverheid Grondstoffen; ■ Tegengaan ontwijkgedrag
	Omschrijving	<p>Inzet GF- en PMD-campagne Inzet compostactie/beloning GFscheiding Inzet Recycleplein en Servicepunt Ulebelt voor informatie Inzet afvalcoach Inzet DSF Inzet Toezicht</p>
Verwachte Effecten	Milieu 	<p>Afname restafval Toename GFT Toename zuiverheid PMD Afname aantal bijplaatsingen Afname illegale stort</p>
	Service	-
	Kosten 	<p>Meer opbrengst, door meer zuiverheid grondstoffen of minder kosten door minder (vervuiling in) restafval Kosten voor maatregel; past binnen huidige financiële kader</p>
	Sociaal	-

2+8		Maatregel: Inzet afvalcoaches (casus Rivierenwijk)
	Doelstelling	<ul style="list-style-type: none"> ■ Verminderen van de hoeveelheid restafval, verbetering zuiverheid Grondstoffen; ■ Tegengaan ontwijkgedrag
	Omschrijving	De Afvalcoach biedt maatwerk bij het ondersteunen van kwetsbare groepen bij het huidige afvalstelsel. De maatregelen die worden aangeboden sluiten goed aan bij de behoefte van bewoners binnen het bestaande afvalstelsel.
Verwachte Effecten	Milieu 	Afname restafval/meer zuiverheid restafval Toename GFT Toename zuiverheid PMD Afname aantal bijplaatsingen Afname aantal illegale storten
	Service	Maatwerk biedt een toename van de service ervaring
	Kosten 	Meer opbrengst door meer zuiverheid grondstoffen of minder kosten door (minder vervuiling in) restafval. Kosten voor maatregel; passend binnen huidige financiële kaders (afhankelijk van wijze van invulling rol afvalcoach, gedetailleerde uitwerking volgt in het actieprogramma).
	Sociaal	-

3		Maatregel: Verduurzaming verenigingen, scholen en andere maatschappelijke organisaties en evenementen
	Doelstelling	<ul style="list-style-type: none"> ■ Verminderen van de hoeveelheid restafval, verbetering zuiverheid Grondstoffen
	Omschrijving	<p>De gemeente start samen met Circulus Berkel een pilot om de mogelijkheden te onderzoeken (en waar mogelijk uitvoering te geven aan) om kunststof/PMD scheiding mogelijk te maken voor scholen, sportverenigingen, buurt/cultuur huizen en andere stichtingen zoals bv evenementenorganisaties in Deventer. Samen met scholen, verenigingen, organisatoren van evenementen en andere maatschappelijke organisaties wordt gezocht en onderzocht op welke manier een verdere verduurzaming van de activiteiten kan plaatsvinden. Dit betekent naast inzet (en faciliteren) op een betere en meer scheiding van het afval, (zodat meer zuiverheid van grondstoffen optreedt), dat ook onderzocht wordt wat mogelijkheden zijn om 'aan de voorkant' (bij de inkoop) al meer rekening te houden met duurzaamheid en circulariteit.</p>
Verwachte Effecten	Milieu 	Afname restafval/meer zuiverheid restafval Toename GFT Toename zuiverheid PMD
	Service	Maatwerk biedt een toename van de service ervaring
	Kosten 	Meer opbrengst, door meer zuiverheid grondstoffen of minder kosten door minder (vervuiling in) restafval. Kosten voor maatregel; past binnen huidige financiële kaders (oa Cleanwise).
	Sociaal	-

4		Maatregel: Invoering GF zuilen in de binnenstad en bij hoogbouwcomplexen in Deventer
	Doelstelling	<ul style="list-style-type: none"> Verminderen van de hoeveelheid restafval, verbetering zuiverheid Grondstoffen
	Omschrijving	In de binnenstad van Deventer worden GF zuilen geplaatst voor het inzamelen van het GF afval.
Verwachte Effecten	Milieu 	Afname restafval/meer zuiverheid grondstoffen Toename GFT Toename zuiverheid PMD
	Service	Plaatsing GF zuilen biedt een toename van de service ervaring
	Kosten 	Meer opbrengst, door meer zuiverheid grondstoffen of minder kosten door minder (vervuiling in) restafval. De kosten voor de in- en uitvoering van de maatregel worden nader uitgewerkt in het actieprogramma.
	Sociaal	-

5		Maatregel: Invoering Ja/Ja Sticker
	Doelstelling	<ul style="list-style-type: none"> Verminderen van de hoeveelheid restafval, verbetering zuiverheid Grondstoffen.
	Omschrijving	Door invoering van de Ja/Ja sticker wordt aangegeven of er ongeadresseerd reclaimedrukwerk mag worden bezorgd. Wanneer er geen 'Ja/ja sticker' is geplaatst, mag het reclaimedrukwerk niet worden bezorgd. Dit zorgt voor een afname van de hoeveelheid papier in de keten.
Verwachte Effecten	Milieu 	Afname hoeveelheid papier in de keten.
	Service	Service ervaring neemt toe, door afname overlast van aanbieden ongevraagd reclaimedrukwerk.
	Kosten 	Kosten voor maatregel; passend binnen huidige financiële kaders
	Sociaal	-

6		Maatregel: Ulebelt als service- en adviespunt inrichten
	Doelstelling	<ul style="list-style-type: none"> ■ Verminderen van de hoeveelheid restafval, verbetering zuiverheid Grondstoffen; ■ Tegengaan ontwijkgedrag.
	Omschrijving	<ul style="list-style-type: none"> - Verkrijgbaarheid Wat-hoort-waar kaarten CB - Verkrijgbaarheid folder Hoe is het in Deventer geregeld - Verkrijgbaarheid BEST-tassen; - Verkrijgbaarheid Jekko's; - Verkrijgbaarheid PMD-zakken; - Verkrijgbaarheid luierzakken; - Advies en coaching hoe afvalscheiding thuis te organiseren; - Inzameelpunt textiel, e-waste, luiers, frituurvet, volle BESTtassen en EPS; - Promotie en demo oplossingen voor GF/GFT.
Verwachte Effecten	Milieu 	Afname restafval/meer zuiverheid restafval Toename GFT Toename zuiverheid PMD Afname aantal bijplaatsingen Afname aantal illegale storten
	Service	Maatwerk biedt een toename van de service ervaring
	Kosten 	Meer opbrengst, door meer zuiverheid grondstoffen of minder kosten door minder (vervuiling in) restafval. Kosten voor maatregel; passend binnen de huidige financiële kaders.
	Sociaal	-

9		Maatregel: Verhogen opsparen tegoed op milieupas recycleplein
	Doelstelling	■ Tegengaan ontwijkgedrag
	Omschrijving	<p>Inwoners van de gemeente Deventer hebben de mogelijkheid jaarlijks 100 kg afval kosteloos aan te bieden bij het recycleplein. Veel inwoners benutten de mogelijkheid om 100 kg afval te storten niet elk jaar volledig terwijl de behoefte bestaat om incidenteel meer te kunnen storten.</p> <p>Door het bieden van de mogelijkheid tot het opsparen van het tegoed op de milieupas tot een maximum van 300 kg (3 jaar), wordt tegemoetgekomen aan de behoefte (wens) om incidenteel meer afval te kunnen aanbieden bij het recycleplein*, zonder dat daar direct extra kosten aan verboden zijn voor de bewoners. De huidige verhuispas blijft ongewijzigd intact.</p>
Verwachte Effecten	Milieu 	Toename aanbod grondstoffen op het recycleplein.
	Service	De maatregel biedt een toename van de service ervaring
	Kosten 	Meer opbrengst, door meer zuiverheid grondstoffen of minder kosten door minder (vervuiling in) restafval. De kosten voor deze maatregel worden nader uitgewerkt in het actieprogramma.
	Sociaal	-

*cijfers van Het Goed 2019 worden meegenomen bij de uitwerking van deze maatregel in het actieprogramma.

10		Maatregel: Optimaliseren huidige papier-, glas- en BESTtas inzameling
	Doelstelling	<ul style="list-style-type: none"> ■ Verbeteren Arbo en veiligheid ■ Verbeteren kwaliteit grondstoffen
	Omschrijving	<p>In het actieprogramma wordt het voorstel voor het optimaliseren van de huidige inzameling van papier-, glas- en BESTtas inzameling voor heel Deventer nader toegelicht en uitgewerkt. Uitgangspunten hierbij zijn;</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Huidige wijze van inzameling van papier stopt. Op verzoek kan een papiercontainer worden aangeboden (vrijwillige basis). Er worden ondergrondse brengvoorzieningen gerealiseerd voor de inzameling van papier. ☐ Huidige inzameling van glas stopt. Er worden extra (voldoende) brengvoorzieningen aangeboden voor burgers om hun glas in te kunnen leveren (glasbollen/ondergrondse glascontainers); ☐ Huidige inzameling van BESTtas stopt. Er worden alternatieve manieren aangeboden om toch huis-aan-huis kleding in te zamelen.
Verwachte Effecten	Milieu 	Meer zuiverheid van grondstoffen. Mn voor glas geldt dat bij huidige inzamelmethodiek glas verloren gaat/glas met regelmaat onvoldoende gescheiden wordt.
	Service	Het stoppen van de huidige manier van huis-aan-huis inzameling van papier-, glas- en BESTtas kan ervaren worden als een vermindering van service. Echter er zijn op dit moment (en al een hele tijd) dermate veel klachten over de inzamelmethodiek, dat het zeer aannemelijk is dat het bieden van alternatieven toch het gevoel van een verbetering van de service betekent.
	Kosten 	De kosten voor invoering van dit voorstel worden nader uitgewerkt in het actieprogramma.
	Sociaal	Door het stoppen met de huidige manier van inzameling van papier-, glas- en BESTtas en het komen tot andere manieren van inzameling, worden de arbeidsomstandigheden voor de medewerkers gewijzigd (verbeterd); Doordat het aanbieden van papier niet meer plaatsvindt middels door bewoners zelfgeproduceerde 'bundels aan de straat', zal

		een mogelijk gevoel van onveiligheid worden verminderd. Het verwaaien van papier door de straat en wijk zal niet meer optreden.
--	--	---

5.7 Communicatie en participatie

Communicatie is nu gericht op instructieve voorlichting: wanneer wordt afval opgehaald? Waar kan ik het kwijt? Wat hoort waar? Met de doelstellingen zoals die in dit plan zijn geformuleerd, is communicatie verbreed naar positieve gedragsbeïnvloeding (*nudging*) en bestrijkt het thema afval & grondstoffen niet alleen het eigen huishouden maar ook de directe leefomgeving (offensief Deventer), school (programma CleanWise), sport- en werkomgeving en evenementen.

Hoe kunnen wij bewoners hierbij helpen? Met deze vraag verschuift het accent van informeren en instrueren naar activeren. Daar past communicatie bij die de dienstverlening *begrijpelijk en aantrekkelijk* presenteert, *goed geframed* is, *servicegericht, uitnodigend, positief*, aanzet tot *bewustwording*, gericht op *zelfreflectie* en *een duidelijk handelingsperspectief*.

Van belang is om daarbij uit te gaan van de belangrijkste drijfveren om goed te scheiden: het moet *gemakkelijk* zijn, het moet aantoonbaar *nut* hebben, het moet een *goede gewoonte* zijn of worden.

- *Gemak* kan hier vertaald worden naar: goed georganiseerd, zonder gedoe, goed gecommuniceerd.
- *Nut* kan hier vertaald worden naar: goede feedback, goede achtergrondinformatie, goede verantwoording van het bestede geld en extra moeite die scheiden kost.
- *Gewoonte* kan hier vertaald worden naar: aanleren gewenst gedrag binnen schoolverband, thuissituatie, in verenigingsverband en evenementen.

Met onderstaande mix van communicatie en participatie willen we de eerder geformuleerde doelstellingen maximaal ondersteunen. De middelen, kanalen en beschikbare informatie zullen breed onder de aandacht worden gebracht, zodat bewoners weten waar ze terecht kunnen voor informatie en ondersteuning.

1 Basisstructuur op orde: online en offline

Het palet aan middelen en kanalen dat wordt ingezet, is breed. Online tools zoals website, app, e-zine zijn beschikbaar en worden door het merendeel van de inwoners van Deventer positief beoordeeld, zo blijkt uit de Peiling Afvalscheiding (Digipanel, najaar 2019/bijlage 2).

Maar ook offline middelen blijven nodig. Dat geldt bijvoorbeeld voor berichtgeving in huis-aan-huisbladen, foldermateriaal, overzichtsinformatie hoe inzameling in Deventer is geregeld. Veel van deze middelen (behalve adresgebonden nieuwsbrieven) horen tot het basispakket dat Circulus-Berkel biedt en in de DVO/RO is vastgelegd.

Circulus-Berkel zal bij de doorontwikkeling van online en print media rekening houden met de uitkomsten van de peiling afvalscheiding (Deventer Digipanel, najaar 2019/bijlage 2). Denk

hierbij aan meer informatie over BEST-tas en KCA, informatie over hergebruik, scheiden van afval en het minder verspillen van voedsel.

Het basispakket bestaat uit:

- Contactmogelijkheden via het Klant Contact Centrum (via contactformulier website, WhatsApp, bellen);
- Afvalvrij App met basisinfo: kalender, wat-hoort-waar, spelregels, openingstijden;
- Website met uitgebreide info: nieuws, kalender, wat-hoort-waar-tool, hoe is inzameling geregeld, wat gebeurt met uw afval;
- E-zine met tips en nudges (vanaf winter 2019, gekoppeld aan seizoenspagina);
- Seizoenspagina 4x per jaar met nieuws, tips, nudges (vanaf herfst 2019);
- Folder Waar laat ik mijn afval? Overzicht voor nieuwkomers;
- Contactkaartje: waar kan ik terecht?
- Campagnes PMD en GFT (alleen ontwikkelkosten in DVO);
- Containerhangers algemeen en PMD ten behoeve van correctie en handhaving.

2 Introductiefase: informeren en instructie

- Creëer een duidelijk startmoment voor de uitvoering van dit plan met een informatieve markt voorzien van een prikkelend thema (werktitel: Maak uw huis grondstofrijk). De opening van het Recycleplein begin maart 2020 biedt goede mogelijkheden. Gedacht wordt aan een informatieve markt in de vorm van een 'duurzaamheidsboulevard' waarin ook Deventer Schoon Familie, De Ulebelt en andere partijen een plek kunnen krijgen voor informatie en workshops. Daarbij kan extra aandacht gaan naar de thema's die in de Peiling Afvalscheiding naar voren kwamen, zoals BEST-tas, GF bij hoogbouw, KCA, voedselverspilling, informatievoorziening, etc.;
- Wijs mensen op het basiscommunicatiepakket en zorg voor 'steunzenders';
- Zorg voor een informatiepakket voor scholen, verenigingen en evenementenorganisatoren om hen te wijzen op de mogelijkheden om afval (beter) te scheiden en nodig ze uit om actie te ondernemen;
- Besteed aandacht aan bijzondere doelgroepen (allochtonen, laaggeletterden, senioren) door het inschakelen van intermediairs (maatschappelijk werk, ouderenzorg, vrijwilligers die werken met statushouders). Zet daar de afvalcoach en DSF voor in of leidt vrijwilligers daartoe op.

Belangrijk in de introductiefase is een duidelijke en opvallende 'boost' in informatievoorziening, zodat alle inwoners worden bereikt. De communicatiemiddelen uit de basisstructuur kunnen dit ondersteunen.

3 Implementatiefase: positief stimuleren en nudging, gericht op minder afval, schonere stromen, hergebruik, preventie

- Schone stromen: GFT-campagne met uitreiken keukenafvalbakjes (eventueel te combineren met markt);
- Schone stromen: PMD-campagne met prijsvragen en uitdagingen (een week afvalvrij leven: durft u de uitdaging aan?);
- Experiment: samenwerking met winkeliers: waar kunt u afvalvrij inkopen door uw eigen bakjes en zakjes mee te nemen?
- Inzet basiscommunicatiemiddelen.

4 Evaluatiefase: feedback en monitoring resultaten

- Individueel: voorstel voor een bijlage bij de aanslag afvalstoffenheffing: tips voor minder afval, goed gebruik van voorzieningen;
- Als school/vereniging/evenement: terugkoppeling resultaten en bij goede resultaten: beloning uitreiken in de vorm van een originele oorkonde of raamsticker;
- Als gemeente: publicatie jaarcijfers: hoe hebben we dit jaar gepresteerd als gemeente? Infographics, dashboard, stoplichten-systeem: wat gaat goed? Waar moeten we extra op bijsturen?

5.8 Participatie: samenspel en zichtbaarheid

Om participatie handen en voeten te geven, ligt het voor de hand om samenwerking te zoeken of te versterken met verenigingen, maatschappelijke organisaties en servicecentrum Ulebelt. Ook de Deventer Schoon Familie zou hierin een belangrijke functie kunnen vervullen. Daarnaast heeft de projectgroep die het Offensief Deventer heeft begeleid, aanbevelingen gedaan om via nauwe samenwerking met onder meer betrokken bewoners de problemen rond bijplaatsingen verder aan te pakken. Voortbouwend op deze bestaande activiteiten kan ook gedacht worden aan acties die meer op het vlak liggen van afvalpreventie.

Voorbeeldactiviteiten die verder passen binnen het thema samenspel en zichtbaarheid;

- Welke vrijwilligers willen helpen om moeilijk bereikbare doelgroepen in beeld te brengen en actief te begeleiden? Dit initiatief zou moeten leiden tot een actieve 'schil' van maatjes in de Deventer Schoon Familie;
- Wie wil zich actief aansluiten bij het repair-platform? Dit initiatief zou moeten leiden tot een groep van vrijwilligers/professionals of winkeliers die helpt bij de reparatie van de meest voorkomende reparaties (koffie-apparaat, fiets, stofzuiger, naaimachines, jas, broek, lampen, klok, strijkijzer, laptop). Samenwerking met kringloop en Ulebelt ligt voor de hand;

- Wie helpt bij het realiseren van Werkplaats De Buurman: een openbare werkplaats voor tweedehands bouwmaterialen. Dit plan zou moeten leiden tot de oprichting van een werkplaats;
- Hoe krijgen we ondernemers en winkeliers mee in meer circulair ondernemen en verpakkingsvrij winkelen? Dit initiatief zou moeten leiden tot zichtbare inspanningen, bijvoorbeeld het bieden van de mogelijkheid om met eigen zakjes en bakjes voedingswaren in te kopen;
- Welke personal organizers en actieve grootmoeders willen werken aan educatie thuis? Dit initiatief moet leiden tot een grotere bewustwording hoe belangrijk het is om thuis de zaken goed in te richten, oude goede gewoonten in ere te herstellen (bv hoe voedsel te bewaren) etc.

6 Implementatie

6.1 Besluitvormingsproces

De gemeenteraad stelt het beleidskader met dit Grondstoffenplan 2020-2024 in februari 2020 vast. Het college besluit vervolgens over prioritering, tempo en uitrol van maatregelen.

6.2 Planning 2020

- Februari 2020, vaststelling GSP Deventer 2020-2024;
- 1 juli 2020, opleveren 'Actieprogramma Grondstofrijk Deventer'.

6.3 Kosten

In het actieprogramma 'Grondstofrijk Deventer' volgt een gedetailleerde uitwerking van de kosten van de verschillende maatregelen.

6.4 Monitoring & Evaluatie

Er zal met regelmaat geëvalueerd worden of de voorgestelde maatregelen de gewenste effecten opleveren. In het op te stellen actieprogramma wordt per maatregel opgenomen op welke wijze het resultaat wordt gemeten en gemonitord.

1 Toelichting toetsingskader

Milieu

■ Minder restafval én meer kwaliteit grondstoffen

De focus in het VANG beleid op de reductie van het restafval van huishoudens veronderstelt dat die gepaard gaat met een toename van de daaruit gescheiden potentiële grondstoffen. Een stijgend scheidingspercentage (grondstoffen/totaal rest en grondstoffen) en een dalende restafval hoeveelheid zijn samen de belangrijkste milieu indicatoren.

Met een restafvalhoeveelheid per inwoner van 88 kilogram en een scheidingspercentage van 77% scoort Deventer goed en is in 2018 al beter dan de gestelde VANG doelstellingen voor 2020. Ook voor de ambities van de Cleantech regio geldt dat die al deels gepasseerd zijn in Deventer.

Steeds meer wordt echter in de landelijke discussie over het grondstoffenbeleid de vraag opgeworpen of restafval hoeveelheid en scheidingspercentage wel voldoende indicatoren zijn voor de beoogde transitie naar een meer circulaire economie. Er zijn indicaties dat bij de sterk afgenomen restafval hoeveelheid ook sprake is van een toename van de vervuiling met restafval van de gescheiden ingezamelde grondstoffen. Sorteertanalyses van bijvoorbeeld het ingezamelde PMD in Deventer tonen te hoge vervuilingpercentages. Ook bij andere stromen zoals gft, papier en textiel is er zorg over oplopende vervuiling. In dat geval leidt een lagere restafval hoeveelheid tot kwalitatief slechtere grondstoffen, die slecht of tegen te hoge kosten gerecycled kunnen worden.

De aandacht voor de kwaliteit van de gescheiden grondstoffen behoort daarom meer prioriteit te krijgen in het meten van de milieu effecten van het grondstoffenbeleid. Meer grondstoffen leidt immers tot minder restafval, maar minder rest afval leidt niet per definitie tot meer grondstoffen.

■ Circulaire economie is meer dan recycling

Met het scheiden van grondstoffen zoals gft, papier, glas, PMD etc. uit het restafval beoogt het grondstoffenbeleid de recycling van deze gescheiden stromen mogelijk te maken en te stimuleren. Daarmee ligt het accent in het beleid en de indicatoren daarvoor op het hergebruik van materialen die vrijkomen bij huishoudens.

Voorafgaand aan de fase van recycling geldt evenwel dat preventie (refuse), hergebruik van het product (reuse), reparatie en revisie allen ook bijdragen aan een meer circulaire economie waarin het beroep op en de afhankelijkheid van virgin (nieuwe) grondstoffen af kan nemen. De milieu winst zal daarvan juist door minder te hoeven recyclen eerder groter dan kleiner zijn¹⁰. In een gemeentelijk grondstoffenbeleid dat tot doel heeft de (regionale) circulaire economie te

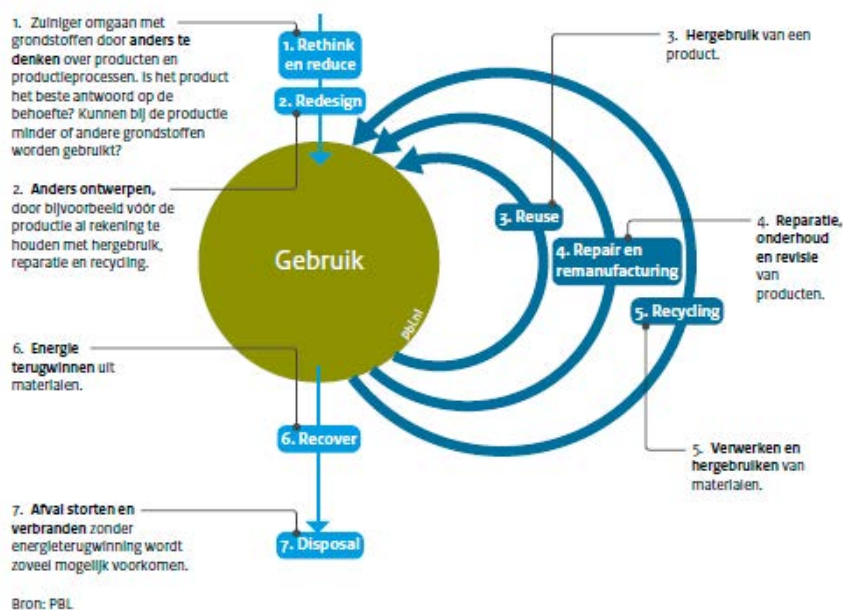
¹⁰ Mogelijke uitzondering hierop zouden die nieuwe producten kunnen zijn die milieutechnisch beschouwd in het gebruik aanzienlijk gunstiger presteren dan die waarvan de levensduur wordt verlengd.

stimuleren past het dan ook deze r's voorafgaand aan de recycling ook mee te nemen in de milieu indicator.

Door preventiebeleid dat bijvoorbeeld voedselverspilling of gedrukte folders terugdringt kan het scheidingspercentage zelfs dalen, tenzij deze stromen nu nog in het restafval zitten. Dat geldt ook voor het stimuleren van het hergebruik van (onderdelen) van elektrische apparaten of andere activiteiten van kringloopbedrijven als het Goed.

In gedachtenvorming over hoe een (regionale) circulaire economie moet worden gestimuleerd is het dus zaak ook in het gemeentelijk beleid aandacht te hebben voor deze treden binnen de circulaire r-ladder.¹¹

Een circulaire economie is meer dan recycling

■ Reikwijdte ruimer dan in en om de woning.

De milieu effectiviteit van het gedrag van huishoudens in en om de woning, dat benodigd is en verondersteld wordt in het grondstoffenbeleid, lijkt gebaat wanneer dezelfde gedragsprincipes ook op jonge leeftijd, op school of tijdens vrije tijd gestimuleerd wordt.

Educatie op basisscholen is daar een voorbeeld van zoals in het door Circulus-Berkeel aangeboden programma Cleanwise¹². In combinatie met dit educatieprogramma worden scholen gefaciliteerd bij de gescheiden inzameling van PMD. In 2019 deden 36 scholen in Deventer mee. Deventer was de eerste gemeente in de regio die scholen op deze manier ondersteunt. Inmiddels doen meer dan 100 scholen in de regio mee.

Verenigingen ontvangen als tegenprestatie voor het schoonhouden van een deel van de openbare ruimte een vergoeding en kunnen als zij dat willen hun PMD gratis in een

¹¹ Zie ook <https://www.pbl.nl/onderwerpen/circulaire-economie>

¹² Zie www.circulus-berkel.nl/clean-wise-start/

minicontainer laten afvoeren. In 2019 deden 6 verenigingen mee. Zij maken vanwege uiteenlopende redenen geen gebruik van het aanbod voor een PMD-container. Reiniging rondom evenementen wordt in Deventer al een aantal jaren serieus opgepakt in samenwerking met de VVV. Door tijdens en na evenementen goed te reinigen, afvalscheiding te faciliteren en waar mogelijk duurzame alternatieven toe te passen. Circulus-Berkel onderzoekt samen met een aantal organisatoren van evenementen duurzamere alternatieven ¹³.

Met bovenstaande acties wordt de reikwijdte van het beleid verruimd buiten de woning van het huishouden. Voor de milieu indicator van het beleid zullen dan ook de omvang en effecten daarvan moeten worden meegewogen.

■ CO2 effecten

Betere scheiding van afval leidt tot flink minder CO₂-productie. De invoering van diftar heeft in de gemeente Deventer bijna 20.000 ton minder CO₂ opgeleverd. Dat is ongeveer evenveel als alle andere duurzaamheidsmaatregelen in de gemeente samen, zoals het plaatsen van zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen en de isolatie van woningen.

In onderstaande tabel is de behaalde CO₂ besparing tot nu toe, het nog aanwezige potentieel en de besparing op basis van de 75% scheidingsdoelstelling van het huidige plan weergegeven. Hiervoor zijn de vijf belangrijkste reststromen meegenomen: oud papier en karton, gft-afval, glas, textiel en kunststoffen. Het effect van preventie (minder afval, minder CO₂-uitstoot) is in dit overzicht niet meegenomen.

CO₂ besparing afvalscheiding gemeente Deventer	In kg CO₂
Huidige CO ₂ besparing	19.579.640 kg CO ₂
Potentiele CO ₂ besparing bij 100% afvalscheiding	29.111.610 kg CO ₂
CO₂ besparing o.b.v. 75% scheidingsdoelstelling	21.832.968 kg CO₂

Figuur 3 CO₂ besparing afvalbeheer gemeente Deventer

Kosten

■ Stijgende verwerkingstarieven restafval

De prijs voor de verwerking van restafval is door Circulus-Berkel in een aanbesteding in 2013 voor de gehele regio met 60% kunnen dalen met ingang van 2016. Daarbij is tijdig ingespeeld op de overcapaciteit in de toenmalige markt voor verbranding van restafval.

Inmiddels is de markt wederom omgeslagen naar een capaciteits tekort met snel oplopende prijzen als gevolg. Het huidige contract loopt tot 1-1- 2021 en rekening moet worden gehouden met mogelijk weer "oude" prijs niveaus voor de verbranding van restafval.

Hoewel dankzij het gevoerde beleid de restafvalhoeveelheid sinds 2016 scherp gedaald is, blijft het effect van mogelijke prijsstijgingen in deze markt substantieel.

¹³ Deze resultaten kunnen worden toegepast bij het realiseren van de ambitie zoals vastgelegd in de motie Single Use Plastics van 27 maart 2019.

■ Hogere verbrandingsbelasting

Het Rijk heeft in het laatste uitvoeringsprogramma voor VANG de eerder reeds ingestelde verbrandingsbelasting verhoogd met ruim € 30 per ton restafval.

■ Dalende vergoeding PMD en herziening Raamovereenkomst

Voor de inzameling, sortering en verwerking van verpakkingsplastics en drankkartons geldt er in Nederland producentenverantwoordelijkheid. Dat wil zeggen dat de verpakkers via het door hen beheerde en gefinancierde Afvalfonds, gemeenten vergoeden voor de kosten van deze activiteiten. Onder meer de hoogte van de vergoeding en de acceptatievoorwaarden voor de betreffende stromen is in samenspraak met de VNG en het Ministerie van I&M vastgelegd in de Raamovereenkomst verpakkingen.

De afgelopen jaren is de integrale vergoeding voor verpakkingsplastics, conform de Raamovereenkomst, elk jaar verlaagd en gekoppeld geweest aan de voor recycling geschikte plastic stromen die na sortering voldeden aan de daarvoor geldende kwaliteitseisen.

Door stijgende marktkosten en dalende vergoedingen is de netto vergoeding voor de PMD inzameling onder druk gekomen.

Momenteel wordt de uitvoering van de Raamovereenkomst door partijen geëvalueerd en verwacht mag worden dat na de zomer van 2019 de VNG aan zijn leden een brief zal zenden waarin de vernieuwde opzet van een nieuwe Raamovereenkomst zal presenteren. Verwacht mag worden dat het systeem van vergoedingen aangepast wordt en de reikwijdte en vergoedingen niveaus verder aangepast zullen worden.

■ Beweeglijke grondstofprijzen

Voor vrijwel alle grondstof soorten geldt dat de marktprijs erg beweeglijk is. Recentelijk zijn door verschillende oorzaken, waarvan het weigeren door verschillende Aziatische landen zoals China van vervuilde grondstofstromen een belangrijke is, de prijzen in meerdere grondstofmarkten onder zware druk gekomen. Zo heeft de extra toevloed op de Europese markt van geweigerde plastics in Azië (bedrijfsstromen en uit bijvoorbeeld VS en UK) de afzetprijzen en recycle kosten voor huishoudelijke plastics aanzienlijk verslechterd. Soortgelijke ontwikkelingen zijn momenteel waarneembaar voor papier, hout, textiel. Naarmate het aandeel af te zetten grondstoffen uit de huishoudelijke afvalstromen toeneemt, zoals nadrukkelijk ook in Deventer het geval is, zal die beweeglijkheid ook zijn effect hebben op de kosten van het afvalbeheer.

■ Diftar paradox

Deventer heeft met Diftar mooie resultaten geboekt in de reductie van het restafval, waardoor de variabele inkomsten steeds verder teruglopen. In diftar-gemeenten waar de afvalscheiding boven verwachting goed gaat, komt het steeds vaker voor dat de variabele inkomsten zelfs zo ver dalen, dat deze de inzamel- en verwerkingskosten niet langer dekken.

Dat wordt geframed als de diftar-paradox, maar diftar is niet de hoofdschuldige.

Veel andere kosten stijgen op dit moment (verwerking, transport, verbranding, etc.), terwijl de afvalstofheffing en andere inkomsten (daling vergoeding PMD) niet meestijgen. Op basis van onze inzichten in het beleidsveld en de markt verwachten we dat de vergoedingen de komende jaren blijven dalen.

Voor de komende jaren is het van belang om de verhouding tussen het vaste en variabele deel goed af te wegen. Een groot deel van de kosten in afvalinzameling en verwerking is structureel. Dekking van deze kosten uit het variabele tarief geeft een risico op een dekkingstekort. De inkomsten zijn immers afhankelijk van het aantal aanbiedingen.

Service

■ Huidige inzamelmethodiek

Op hoofdlijnen is de huidige inzamelmethodiek als volgt;

	Laagbouw	Hoogbouw	Binnenstad
Restafval	Minicontainer 1x4 weken	Ondergrondse verzamelcontainer	Ondergrondse verzamelcontainer
GFT*	Minicontainer 1x2 weken	Er kan een container voor GFT worden aangevraagd. Deze moet op eigen terrein kunnen worden geplaatst en worden aangeboden op een bestaande route .	Er kan een container voor GFT worden aangevraagd. Deze moet op eigen terrein kunnen worden geplaatst en worden aangeboden op een bestaande route. Ook staan er twee GFT zuilen in de binnenstad.
PMD	1x4 weken	Zakken 1x2 weken	Zakken 1x2 weken
Papier/Glas	Sallcon 1x2 weken	Sallcon 1x2 weken	Sallcon 1x2 weken
BEST tas	Sallcon 1x2 weken	Sallcon 1x2 weken	Sallcon 1x2 weken

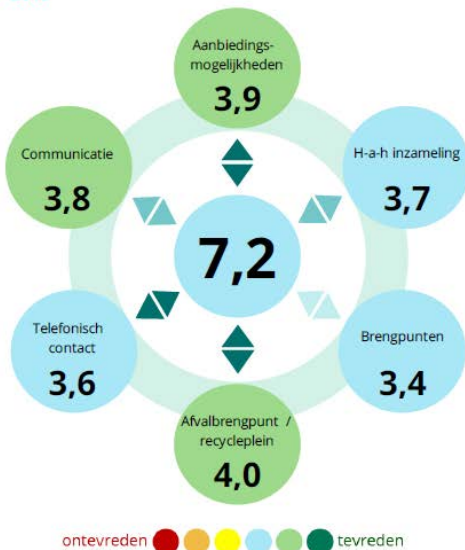
*er wordt in de wijk Bergkwartier en bij twee hoogbouwcomplexen in de wijk Borgele GF aan huis ingezameld. De inzameling is gecontinueerd, nadat in 2018 de proef beëindigd is.

■ Resultaten klant tevredenheid onderzoeken

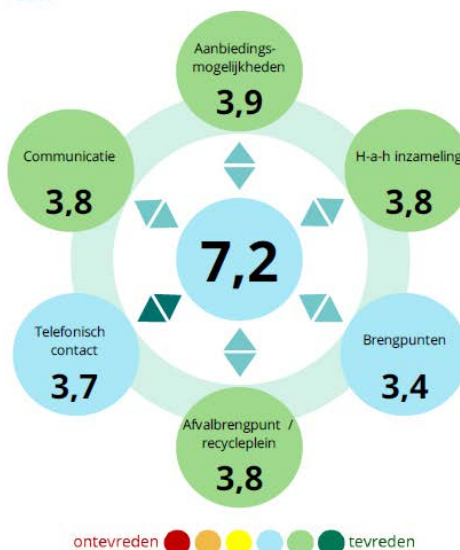
Elke twee jaar wordt onder regie van de gemeente een representatief klant tevredenheids onderzoek onder de bewoners van Deventer uitgevoerd naar de dienstverlening van Circulus-Berkel. De laatste twee onderzoeken werden in 2015 en 2017 uitgevoerd. De resultaten zijn in onderstaande schema's samen te vatten.

Figuur A Totaalbeeld tevredenheid

2015

2017

Daaruit kan blijken dat de ingrijpende veranderingen in het afvalbeleid in de achterliggende jaren, de gemeten tevredenheid over het geheel van de aspecten nauwelijks heeft beïnvloed. Deze is namelijk gelijk gebleven op 7.2 op een 10 punts schaal. Dit totaalcijfer is samengesteld uit zes naar belang gewogen deelgebieden die allen zijn gescoord op een vijf punts schaal. Hoe donkerder de pijl tussen deelgebied en het totaalcijfer hoe groter het belang daarvan voor de berekening van het totaal cijfer. Voor het deelgebied afvalbrengpunt/recycleplein is een lichte achteruitgang in tevredenheid gemeten, terwijl voor de andere deelgebieden een gelijk of licht hogere tevredenheid is gemeten.

Sociaal

■ Huidige sociale prestaties in beeld

Circulus-Berke! werkt in Deventer bij het uitvoeren van haar taken in het grondstoffenbeleid met mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Deze arbeidskrachten, zogenaamde doelgroepen, zijn te onderscheiden in verschillende categorieën:

- Vrijwilligers
- Niet in Dienst
- In dienstbetrekking

Verder is sprake van de inzet van doelgroepen bij het textiel sorteercentrum dat op basis van de aanbesteding van Circulus-Berke! in Deventer gerealiseerd wordt en in 2020 op volledige capaciteit zal geraken in de nieuwbouwlocatie.

Bovenstaande sociale prestaties staat nog los van de activeringstrajecten van Cambio/Buurtbeheer/Buitenruimte.

Voor het toetsingskader lijkt van belang de omvang van de bestaande sociale prestatie te relateren aan de verwachte effecten van de te kiezen beleidsscenario's.

- 2 Peiling afvalscheiding; Onderzoek onder Deventer Digipanel naar scheiden en inzamelen van afval, november 2019